

Interreg
Poľsko-Slovensko
Ľudový fond regionálneho rozvoja

Starosádecka
Fundácia
Kultury

„Poľsko-slovenské partnerstvo k spoločnému rozvoju“

Informačný článok
Úloha B

Ako sa dá prezentovať fenomén slovensko - poľského regiónu v svojej hudobnej, kultúrnej, národnostnej i historickej pestrosti

Obec Spišský Hrhov v spolupráci s Múzeom ľudových hudobných nástrojov v Brutovciach realizovali spracovanie systematiky, t.j. elektronické usporiadanie, utriedenie v systéme zbierkového fondu hudobných nástrojov.

Dôvodom na túto spoluprácu je viacero. Začiatky tvorby múzea siahajú do remeselnej dielne v Spišskom Hrhove, kde Michal Smetanka a Pavol Urda realizovali množstvo komunitných, vzdelávacích a kultúrnych činností pre širokú verejnosť a položili taktiež základ pre zbierkový fond hudobných nástrojov. Dielňa v Spišskom Hrhove je dodnes, expozícia bola premiestnená do tradičnej drevenice v Brutovciach a je sprístupnená verejnosti bezplatne spolu s ukázkami hry na hudobných nástrojoch, s prednáškami o výrobe, použití, histórii, vlastnostiach hudobných nástrojov, ale aj s možnosťou vyskúšania si hry na hudobný nástroj.

Múzeum začalo funguje ako miesto hudobnej edukácie pre deti, ale aj miesto výskumu etnoorganológov, hudobníkov či inej odbornej i laickej verejnosti. Okrem toho hudobné nástroje zo zbierky putovali po mnohých výstavách a prezentáciách na Slovensku i v zahraničí, či už ako samostatné hudobné nástroje, alebo ako kolekcie. Každoročne je zo zbierok múzea realizovaných v priemere 5 výstav na rôznych miestach a expozíciu v Brutovciach navštívi ročne v priemere 500 osôb. Doposiaľ najvzácnejšou návštevou bol japonský princ a princezná Akišino (máj 2013).

V r. 2010 bolo Slovenským národným múzeom Múzeum ľudových hudobných nástrojov v Brutovciach zaregistrované do evidencie zariadení, ktoré majú charakter múzejnej prezentácie pod registračným číslom, ZMP/42/2010.

Obec Spišský Hrhov
SNP 10, 053 02, Spišský Hrhov

Interreg
Poľsko-Slovensko
Karpatský fond regionálneho rozvoja

„Poľsko-slovenské partnerstvo k spoločnému rozvoju“

Z dôvodu nedostatočných priestorových kapacít, bezpečnostného zabezpečenia objektu múzea hudobných nástrojov ako aj nevyhovujúcim podmienkam pre uchovávanie hudobných nástrojov je zbierka múzea pripravovaná pre inštaláciu a trvalú expozíciu v obci Spišský Hrhov, ktorá disponuje dostatočnými priestormi pre umiestnenie tejto vzácnej zbierky. Tvorba systematiky nadväzovala práve na tento fakt, aby bolo možné systematicky zbierku premiestniť a sprístupniť verejnosti.

Zbierka hudobných nástrojov bola spočiatku orientovaná na zhromažďovanie ľudových hudobných nástrojov z proveniencie Karpát, predovšetkým Slovenska a bola špecializovaná predovšetkým na aerofóny. Postupne sa však spontánne rozširovala aj o iné typy hudobných nástrojov – chordofóny, membranovóny, idiofóny a iné hudobné nástroje aj mimo Karpát, čím začala vznikať jedinečná kolekcia hudobných nástrojov zo sveta.

Systematizácia zbierky hudobných nástrojov sa dlhšiu dobu javila ako nevyhnutnosť, keďže jediným človekom ktorý ovládal reálie týkajúce sa jednotlivých hudobných nástrojov – typ, pôvod, zaujímavosti a pod. ovládal len jeden človek, pričom nebol ani známy presný počet hudobných nástrojov celkovo, ani v jednotlivých kategóriách.

Systematizácia prebiehala v mesiacoch jún, júl a august 2017, kedy boli všetky nástroje zoradené do jednotlivých kategórií, popísané a uložené do elektronického systému tak, aby do neho bolo možné nové nástroje jednoducho a prehľadne vkladať.

Samotná systematika je určená pre pracovníkov múzea, kurátorov výstav ako aj odbornú etnoorganologickú verejnosť za účelom prehľadnosti o muzeálnom fonde

Vznikli štyri kategórie, podľa typológie, z ktorej logicky vyplýva spôsob hry na nich:

Aerofóny (t.j. dychové nástroje), Chordofóny (t.j. strunozvukné nástroje), Perkusie (t.j. samozvukné a blanzvukné nástroje), Ostatné nástroje (napr. akoredóny, harmónium a pod., čo nevyžaduje dovysvetľovanie techniky a spôsobu hry, keďže sa jedná o bežné a známe hudobné nástroje).

V týchto jednotlivých kategóriách boli nástroje zatriedené do sérií:

Aerofóny (AP – píšťaly, AF – flauty, AB – blokové flauty, AD – dvojhlasné píšťaly, AK – kavaly, AJ – jazýčkové aerofóny, AN – náustkové aerofóny, AO – okaríny, AI – iné aerofóny. Ostatné kategórie tvorili jednoliate série: X – Chordofóny, P – Perkusie, O – Ostatné nástroje.

Pre každý nástroj samostatne bol vyrobený popis: Pôvod nástroja (krajina / región z ktorého nástroj pochádza), Špecifikácia nástroja (vonkajší popis, dĺžka, rozmery, materiál, charakteristické znaky), Ladenie nástroja (tam, kde je to možné), Nadobudnutie nástroja do zbierky (spôsob ako sa stal súčasťou kolekcie), Iné / poznámky (napr. poznámky o potrebe reparácie, konzervácie, o zapožičaní a pod).

Obec Spišský Hrhov
SNP 10, 053 02, Spišský Hrhov

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

„Poľsko-slovenské partnerstvo k spoločnému rozvoju“

Zbierka bola systematizovaná dôkladne a kompletne, na základe čoho dnes vieme, že obsahuje: 285 aerofónov, 36 chordofónov, 84 perkusií, 15 ďalších nástrojov (ostatné).

Jedná sa teda o 420 položiek v systematike, čo znamená takmer 500 hudobných nástrojov, keďže niektoré položky (ústne harmoniky, zvonkohry a niektoré perkusie) označujú a popisujú sadu nástrojov (predmetov).

